

[Thestrup.]

nu er overalt i landet, burde man i større omfang, end det nu sker, kunne afhøre vidner og parter ved den dømmende ret, og jeg tror, at den højtærede justitsminister burde se på dette forhold og prøve, om der ikke er noget at gøre ved det. Enhver af os, der har haft med retssager at gøre, ved, at der er noget for retsplejen meget værdifuldt ved, at sagen virkelig foregår for den dommer, der skal dømme i den, således at afgørelsen træffes efter det, dommeren umiddelbart har hørt og set, ikke efter protokollater i en retsbog.

Når der er tale om nedlæggelse af et embede, fordi to retskredse skal slås sammen, møder vi som regel det, at befolkningen de pågældende steder er imod det. På den anden side rejses spørgsmålet om deling af retskredse også som regel fra befolkningen de pågældende steder. Heraf tror jeg dog ikke vi har lov til at slutte, hverken at befolkningen som helhed er stemt for, at dommerembederne skal være så små i område som muligt, eller at det sagligt set er rigtigt at gøre dem så små som muligt. Jeg tror, at befolkningen meget vel forstår det synspunkt, der efter min opfattelse er det sagligt rigtige, at embederne ikke må være så små, at dommernes arbejdskraft ikke er helt optaget af det egentlige dommerarbejde, altså behandlingen af retssager og tilsyn med embedets øvrige forretninger. Almindelige økonomiske betragtninger taler også for dette synspunkt.

Men når vi har fundet grænsen for, hvor langt dommerembederne kan gå ned i størrelse, må vi også prøve at finde grænsen for, hvor store embederne må være, uden at det bliver uforvarligt. Dette spørgsmål må vel afgøres ud fra den samme betragtning; det afgørende for, hvor stort et embede bør være, er altså, om det egentlige dommerarbejde kan udføres forsvarligt af dommeren selv. Her vil jeg gerne gøre opmærksom på et vigtigt argument for denne anskuelse, nemlig at befolkningen har et krav på, at retssagerne normalt behandles af en egentlig dommer, altså en person, der har den særlige uafhængighed af de andre statsmagter, som grundloven tillægger dommerne.

Hovedsynspunktet for mig er, at embe-

derne skal være af en sådan størrelse, at det egentlige dommerarbejde normalt optager dommerens fulde arbejdskraft og på den anden side kan overkommes af dommeren selv.

Men der er også andre hensyn at tage. Jeg tror, at befolkningen betragter retskredsinddelingen som noget konstant, noget, der ikke bør ændres for meget ved. Embederne udgøres som regel af en by og dens opland. Mellem en by og dens opland går en række forbindelsestråde af økonomisk, trafikmæssig, kulturel og administrativ art. Jeg tror, det er rimeligt, at man ved retskredsinddelingen i videst muligt omfang søger at bevare og styrke disse bånd og ikke at bryde dem.

Et hensyn bør også tages til, at embederne er således indrettet, at de byder gode uddannelsesmuligheder for de jurister, der med tiden skal besætte underretsdommerembederne udenfor København, nemlig dommerfuldmægtigene. Det er meget vigtigt, at dommerne tages fra dommerfuldmægtigenes rækker. Dommerfuldmægtigstillingen giver den i statens tjeneste virkende jurist de bedste muligheder for at lære befolkningen at kende og forstå den. Da det ikke er dette spørgsmål, vi har til behandling i dag, skal jeg ikke komme nærmere ind på det, men blot betone, at der ved afgørelsen af, hvor store embederne bør være, må tages hensyn til, hvilken størrelse embede der byder dommerfuldmægtigene de bedste uddannelsesmuligheder.

Når man ud fra disse synspunkter ser på de eksisterende underretskredse, bortset fra København, tror jeg, man må komme til det resultat, som dommeruddannelsesudvalget er kommet til i sin betænkning, at retskredse bør være af en sådan størrelse, at indbyggertallet ikke er under 25 000 og ikke over 50 000. I sådanne embeder vil hele dommerens arbejdskraft blive anvendt til egentligt dommerarbejde, og dommeren vil selv kunne passe de egentlige dommerforretninger eller i alt fald føre et effektivt tilsyn dermed. I et embede med 25 000—35 000 indbyggere vil dommeren normalt kunne klare arbejdet med 2 dommerfuldmægtige, og der vil her være gode uddannelsesmuligheder for yngre fuldmægtige. I embeder med 35 000—50 000 indbyggere